

Ci yin luoi aya rään lon banj?

Wək aye jam thoŋ du ☎ 13 1202

Na kor be yin tau tənē toŋ ariöp weu kuony buoŋh ke cook, ke yin alēu ba tiit ke yi ŋoot kec ariöp go dām::

- Newstart Allowance (Gəl weu tiam)
- Youth Allowance (Weu rieny kor)
- Austudy (Weu kuen)
- Sickness Allowance (Weu tuany)
- Carer Payment (Ariöp muək)
- Special Benefit (nominated visa holders only) (Kööny loi rət [kəc muk visa ci kuany etok]).
- Disability Support Pension (except customers who are permanently blind) (Kuony mäac kəc tuany [puol kəc kuony kek rëer ekee ci cər])
- Parenting Payment (Ariöp dhieth) **aya**
- Widow Allowance (Weu tŋj jöök).

Na yē yin aya rään dun yē wək rəm nəŋ gun ke cak looi aya lon banj nē pēci ka dhatemic, ke yin alēu ba tiit kam ŋoot ke yin kec ariöp dām. Kam bin tiit aci tau tənē banj ruon kəc luoi tən akol run 1999, ku tənē pēn dhoŋuan nin thierou 20 September 2006, yēn aci tau aya tənē athor ci thaany ku kəc lon banj.

Yenjo yēnē mēt aya lon banj?

Luoi mēt yēn e gun luoi yē looi mēt cok tənē lon tok ku aya kam ci māt emēt luoi yic.

Lon banj (aya lon thiak) e luoi wen tō Tənē kole le kole, alēu be thoŋjic tənē Thok aya ci tō nē kam, kor piny tē cin tənē ruon nē kol ku acin yin ajadha tō kēnē yēn.

Mēt ku lon banj alēu met thin:

- work that is affected by regular shutdowns—such as work in factories that temporarily shut down for the Christmas period or for regular maintenance

Are you a contract or casual worker? - Dinka

- Guot lon wen yē kööc ku gəl kēnē ciēŋ wē tok cit mēnē luoi de wəc dab ku mok cirkaa.
- Acin rään lo luoi yic aya luoi tē yē kam de kəc kec ke luoi tē yēnē yē thoŋj.
- Lon kuony cit mēnē p piöc de kuony aya lon pial guop.
- Lon thiec
- Mēt luoi ku mēt dō thin yenhom.
- Pial guop ku kəc luoi panakim, **ku**
- Mēt luoi nēkak dēt ku jəl ya gat nyin.

Lēu be kam tiet tau tənē yin?

Kam tiet aci lēu be tau tənē yin na:

- Yē lon thēer war tō yin thin tē cien ruon cūth nom, **aya**
- Ce yic den ajadha yē yic thiic war yēn luoi yin mēt aya lon banj.

Kam tiet alēu be tau na:

- Lon loi yin puoŋh kek ke ci gəər de met aya lon banj, **ku**
- Kak ka yē ke dām ci ke yiek yin tənē lon kēnē ato nhial e wək yic thēer yē yinke dām (AWOTE)*.

Alēu bi centrelink guir yē kam yinde lēu bin tiit ke ŋoot ke yin ken ariop dām na ke kam tiit tau tənē yin.

Anəŋ kək ci ke puol tənē kam tiet, kak alēu bt ke jam yic nē ka cit ka wic ke tē yēn kəc thiec thook thin.

* Ke yē thoŋj e dām kam wək tokic thēer (AWOTE) yēn ato maktab them akuen de Australia ē yok tok kəc Australia tənē kol thēer cin lui e wək tok. Nē ke ci kiet AWOTE ci rət loi tənē ka wicke ci tau nē run 2006 yēn e \$ 1022.60 e wək tokic tənē rään tok ku \$2045.20 e wək tok tənē kəc ka rou. Ke ci kiet kēnē aye loi ruon thok eben. Ka buoŋh ke cook kēnē e kam tiet ci loi nyuoŋh.

www.centrelink.gov.au

Australian Government

Yë kam yende lëu bin tiit?

Kënë ato yede yë yin yok tënë luoi, ku yë kam yende yën cin lui?

Na ke yë yok ato nhial tënë ke ci kiet AWOTE ke yin lëu ba tiit kol kək ke yin kec weu ku dām.

Ka cit ka buoṭh ke cook ke aye kam bin tiet ci loi nyuoṭh.

Cimen 1

Rachel aci lui e lakondo yic ë wëek ka bet. Yën aci ben cien luoi ku ka cit ke wic ke e gəl weu yiam. Ke den yë yok aben tënë kam kënë aye \$ 12 288.

Kam yë Rachel tiit aci thol luoi cit kan:

Kuer 1: Ke yë yok aben tënë luoi ci tekic kec AWOTE (\$1022.60) \$ 12288:- \$1022.60= 12.01 wëek.
(Kënë aye nyuoṭh lən Rachel aci ke thoṛ dām cit wëek 12.01 AWOTE)

Kuer 2: wëek 12.01- wëek ka bet.
Rachel aci lui= wëek 4.01

Weu kënë aye tau piny të thiak kek namba eben, wen yën puoṭh kënë Rache: wëek ka ḡuan.

Rachel akor be tiit ë wëek ka ḡuan gəc akol ci luoi de thok ke ḡoot kec gə dām Newstart Allowance weu gəc yiam.

Cimen 2

Darren aci thiak ku lui yon ayeer tënë wëek 16. Yën acin lon də ku ke wic weu gəc yiam. Ke den ci yok aben ë kam kënë aye \$34 234. Rään rəm kënë Darren yë col Julie alui lon det kuen weu kam ciekic. Ka ci ke yok e wëek ka 16 yenhom wen lui Darren ë yon ayeer e ke yë \$9376. Na wen ci Darren luoi thol, ke keek ka rou aci kewicke Newstart Allowance weu gəc yiam la dām.

Kam tiet den aci loi cit kënë :

Kuer 1: ke yë Darren ku Julie yok aci juakic aben
\$34 234+\$9376=\$43 610

Kuer 2: ke yë kəc ka rou yok aci tekic kec AWOTE tënë kəc ka rou \$2045.20
\$43610:- \$2045.20 = wëek 21.32

Kuer 3: Wëek 21.32-wëek 16 Darren aci lui
= wëek 5.32

Weu ke aye tau piny të thiak kënë namba eben:
Wëek ka dhiec.

Darren ku Julie al;eu bik tiit ë wëek ka dhiec gəc kol thol Darren luoi e ke ḡoot kec gə dām Newstart Allowance gəc weu yiam.

Cimen 3

Brian e rään tok ku lui ke yë tamerji kuony ë wëek ka 26. Aci luoi de thol ë wëek ka dhatem war ci lə, aci tak be naḡ aḡadha ke ḡoot wic luoi ku ku yën etok emen akor Newstart Allowance weu gəc yiam. Ke denyë yok aben kënë aye \$30.585.

Kam den tiet aci loi cit men:

Kuer 1: Ke yë yok eben tënë lon ci tekic kec AWOTE (1022.60)
\$30 585:- \$1022.60=Wëek 29.90

Kuer 2: wëek 29.90-wëek 26 ci Brian lui
= wëek 3.90

Weu kënë aci tau piny të thiak kek namba eben: wëek ka diak

Wëek ka diak kënë aye kol theer ci Brian ke lui. Brian aci be tiit ke ḡoot kec gə dām Newstart Allowance weu gəc yiam lən wëek ka dhatem aci thok theer akol war cen lui.

Yenjo wic lëu ba gam tënë centrelink?

Na yë yin aya rään yë wek röm cak lon mët thol aya lon baŋ nê pɛɛi yiic ka dhatem ke wek ŋoot ke we kec ka kar ke looi, ke yin awic ba pom thioŋ ku gam centrelink kënë ka tɔ thin cimen kecit:

- Ye kuat de luoi ci yin (ku aya rään dun yë wek röm) ŋo cak looi ku tënë ŋa
- Gɔc yine ku thol nën
- Ke dun dit yë yok ë kam, **ku**
- Ka tɔ thin ci miët bei alëu ba ke thiec(ke kecit weu të nɔŋ maktab ajuer Australia).

Yin alëu aya ba wergaak yë yin ke dɔm nyuoth, wergaak thii dɔm, wergaak akut,ajuek ku wergak ke ci maar,wergak dɔm bank, wergak bank, Wergak tha aya athor tënë rään dun luoi.

Na ci nyic ku na be ka ci rɔot wäär yin yiek guom aya nhiar lëk juac, ke lëk centrelink. Na ci yin kak weu rilic yok ke yin guir rɔt kam dun tiit yin,aya wic kuony të yë lui weu, jam kënë centrelink.

Na yë yin rään ekɔc luoi lui wen ke be naŋ guom, ke yin alëu be thiec rin ba centrelink lëk kecit lon den. Yin liem ba centrelink lëk Laany tuc luoi nhom **131158** na nɔŋ guot ka ba ke thiec.

Rään cin kewic.

Lëk yen tɔ eke ci gɔɔ kënë yic aci looi etok kecit anyuuth tënë ariöp tɔ thin.

Yë kak ŋo cin ke yin tau thin?

- Ato kënë yin ba tak na wic ba gët tede ariöp ku looi athor, ke yin nɔŋ dai tënë ka kuk ka ci rɔot looi thin.
- Lëk kënë aci rɔt looi apuoth kecit pën e dhoŋuan 206, ku alëu mien be rɔt wär.

Yë gɔl kol nën bin kak kööny dɔm?

Ariöp miiric kɔc aye ke gam gɔl, Aya cok akol yënë looi athor.Ke yë n apuoth ba l athor lac dhuk ke alëu bi yin dac riöp.

Yëŋo be ya tedu na lui yin kek rään diak?

Yin alëu ba lui kënë rään diak wen ce rään lui kënë centrelink. Na looi yin yën, ka liem ba döt lon centrelink akec guot rään diak yiek riël ku be lëk gam aya wëët tënë yin ë kecit ariöp.

Ba jam kënë centrelink ë thöök kɔk ce thoŋ diŋlith, ke cɔl **13 12 02***.

Lëk nê thoŋ du alëu aya be yok website nhom ë **wwwcentrelink.gov.au**

* Cöt tënë "13" nambaa tënë athem telepun luoi ë gun të cin yë looi thin në Australia të ce të juac war yoc de cöt të de ciëŋ (cöt weu alëu be rɔt wär ato kënë kɔc lon telepun gam) . Cöt tënë " 1800" nambaa acin weu yë ke cuat piny. Cöt tënë jaŋ ku telepuun mobile alëu bin ke cin dit tau piny.